

kor izdavata, posebno pa če mož sam, ni zabite glave, ki komaj kaj zagleda, si že sam vé narediti. Zmikovati pa nikdar in nikoli ne smete, bodi si še tako majhna roba kakor je: obroč, kolj, ragla, deska, lata, drva itd., ali ročnik za motiko, grabljišče ali kos lesa za dožice, iz katerih bi se škaf ali sodec naredil. Poprositi se mora, krasti je greh, in večkrat majhna vkradena roba človeka v velikega tata spremeni, ki neprenehoma zmičuje zdaj tu, zdaj tam, kar se mu koristno zdi; nikoli pa ne misli na povračilo, odškodovanje ali odsluženje — in tako s črno tatinsko vestjo v temni grob zibne, ko so ga od hiše do hiše preganjali.

Gospodarju bodi odkritosrčen, vesten in priden delavec; vsaj on tebe in tvoje otroke redi, ker ti potrebnega zaslužka in živeža podeluje, pod njegovo streho pa prijetno prebivaš, za kar mu, ako pomisliš, nobene stopinje zastoj ne učiniš; saj veš, kako hitro oporečeš, ako bi kaj popraviti bilo pri hiši: to ni dnina!

V svojem stanu se vedno bolj in bolj izobražuj ter nobene prilike ne zanemari, kjer bi se kaj hasnovitejšega naučil, bodi si v vinogradu, sadovnjaku, na njivah, travnikih, v gozdih itd. Saj vendar večkrat kamo prideš, kjer vidiš, kako drugi umni gospodarji ravna; le ne imej vedno k sebi rok obrnjenih, kakor ljudje pravijo, pa boš ves drugačen in večje časti vreden, če lih si siromak.

Gnojšče ti naj bo na skrbi kakor lastno oko. Saj veš: v slabo izpito zemljo nič ne sadiš, dokler je ne pognojiš, ker bi delo bilo zastoj. To isto je na drugi še ne popolnoma izmolzeni zemlji, če se več gnoja po nji raztrosi, tudi se več prideluje in rastlinstvo uspešneje raste. Skrbi toraj tudi za obilni gnoj, ki ga z zemljo pokrivaš in z gnojnico polivaš. Inače prav dobro storiš, ako po zimi led, to je: zmerznjeno gnojnico v vinograde, sadovnjake, zlasti k drevesom in po travniku razpravlaš; ali pa kakšno na kup nametano zemljo mešanico z njo polivaš, kar ti dobro prsteno naredi, ki je v saditvi kaj dobra in zdatna. Nikdar pa ne pusti gnojnice po strugah in jarkih odtekati, da norcev prodajal ne boš. Saj vidiš, kako slabo tako ravnanje zemljo gnoji, kjer le ob jarku bolj gosta in temna trava zraste, druge je pa nič ni, in še tisto pest trave živina ne jé, ker je preveč smrdljiva; rajše polivaj z gnojnico ves kraj, kakor dalječ zamoreš, in basek bo stotern; to tedaj spomladi in jeseni, po leti pa vode prilivaj gnojnici, ako z njo tratnico gnojiš. V posebni jami se mora gnojnica blizo gnojšča zbirati, tu jo imaš vedno pri roki za vsako rabo ali potrebo.

Zato, dragi moj! naj te nikoli pod pazduho ne boli. Tak človek ni za nič, je sebi in drugim v nadlogo, ter pred poštenimi ljudmi sramota, ki vedno na subi palici gleda, dokler se od lenobe v grob ne zvrne v veselje drugim.

Živino imej v snagi in lepo jo redi. Ena krava dobro rejena ti več haska donša, ko dve sloki kolbači. Toliko živine si redi, kolikor imaš krme.

Laži se varuj ko steklega psa, in kar se ti zaupa, vestno in na tenko dopolni; to je več vredno ko polna mošnja zlata. Meni je enkrat nek vinar rek: Gospod! vas pač lahko nori vkanjuje; mu odgovorim: Pa Boga ne, in če mi krade, ga pa spodim. Glej tedaj, kaj je več vredno: dobro ime, ali polna mošnja zlata. Ne pomnoževaj unih število katerim vedno vsake reči primanjkuje, kar je grda sramota; saj ti je znano: leto ima 365 dni, in vsak dan se trikrat rado jé. Zaslužuj toraj več in manje izdavaj, tako se s časoma na močne noge postaviš: le bedaki iz dneva v dan živijo. Bog ti je um in zdrave ude dal, sam pa si si zvolil suprugo, pomagaj si tedaj tudi sam na pošteni način, in Bog ti bo pomagal, ker je že tolika sila zakonska.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Razne slive ali češplje.

Slive so že nepozlahtnjene dobre surove in suhe za vžitek, prodajo in žganje; so takorekoč na Slavonskem, spodnjem Štajarskem in na Dolenskem v Kranjski deželi doma, in neznano veliko jih raste; toda malo katero leto obrodijo, ker se premalo obdelavajo, trebijo, okopavajo in gnojijo.

Tudi sliv je mnogovrstnih plemen. Nekatere se bodo omenile s kratkim popisom, kakor:

1. **Zgodnja sliva** (Frühe Augustzwetschke). Drevo živahno raste, vendar ni tako veliko kakor je prosta navadna sliva. Dozori pa meseca avgusta ali velikega srpana, je modre barve, ki se lahko proda in je zlo dober za vžitek in gospodarstvo.

2. **Laška zelena sliva** (Ital. grüne Zwetschke). Drevo hoče rodovitno vlažno zemljo; ima pa moder, zlo dober sad za jed, gospodarstvo in sušilo, ki dozori meseca septembra in je velik, izvrsten, drevo pa rodovitno.

3. **Domača sliva** (Hauszwetschke). Sad dozori meseca septembra; je moder in najboljši izmed vseh sliv, jako dober za jed, ravno tako za gospodarsko rabo, in posebno za sušilo; če se drevo dostojno oskrbuje, je najkoristnejše pred vsemi drugimi drevesi.

4. **Dolanka** (Dolaner Zwetschke) dozori meseca septembra, je modre barve, izvrstna sliva; prav dobra za vžitek, posebno pa za gospodarstvo in sušilo; ta sadje na Českem najbolj priljubljen in čislán.

5. **Rudeča cesarka** (Rothe Kaiserpfleume — frühe Kaiserzwetschke). Sad je velik, jako lep in dober za jed in gospodarstvo, dozori pa meseca avgusta. Drevo je prav zalega odrastka, rodovitno in piramidnega ali visokega vrha.

6. **Diapreka** (Violette Diaprée). Sad je modre barve, dozori meseca avgusta in je najboljši izmed zgodnjih sliv; zlo dober za vžitek, gospodarstvo in sušilo. Drevo je srednje velikosti pa jako rodovitno.

7. **Rumene mirabelle** (Gelbe Mirabelle) dozori meseca julija in avgusta; sad je majhen, ki ga poznamo, toda pod drugim imenom; je zlo dober za jed, gospodarsko rabo, posebno pa za sušilo. Na toplem kraju in ne v mrzli zemlji je drevesce sila rodovitno; da bo pa visoko in veliko drevo zrastle, se mora na vrhu kake druge slive cepiti.

8. **Rudeča aprikozasta** (rothe Aprikosenpflume) Sad je velik, rumen, trdega mesa in dozori sred septembra, je prav dober za jed in priporočila vreden v gospodarsko rabo. Tudi drevo je rodovitno.

9. **Velika kraljica** (grosse Reine Claude). Dozori v začetku septembra meseca; sad je zelen in jako čislán ki se lahko proda; prav dober za jed, ravno tako koristen za gospodarsko rabo, posebno pa za sušilo. Drevo je zlo rodovitno.

10. **Normanski perdrigon** (Normännischer Perdrigon). Sad je modre barve, ki dozori avgusta meseca in je prav dober za jed. Drevo je veliko, rodovitno in lepe podobe.

Proti upornosti (trmi) konjev.

V „Prakt. Landw.“ pripoveduje neki gospodar o tem to-le: Neki voznik je svoj voz tako zlo s kamenjem nabasal, da ga konji niso mogli lahko iz mesta genoti. Ko so te že enkrat skusili in ni šlo, niso celo hoteli več vleči. Bičevanje, mnogo kričanje in preganjanje konjev ni celo nič pomagalo; na to pride voznik do zvižace, o kateri je že prej slišal, da je v enakih primerljivejših prav koristna. Stopi namreč iz konja in začne z velikim hrupom kamenje iz voza metati in po tem spet s tihoma na voz devati tako, da so konji samo opazili, da se je kamenje iz voza metalo, ne pa, da se je spet na njega devalo. Na to priganja spet konje k vožnji in ti misleči, da je zdaj voz mnogo lažji, potegnejo urno voz in šlo je naprej. Ta dogodba, katero je pripovedoval mož, kteremu se mora verovati, kaže zadosti jasno, da se tudi pri živalih več opravi z dobrim kakor s silo, in da je potrebno žival poznati in z lepimi in drugimi naravskimi pomočki pri nji to doseči, kar od nje hočemo, ne pa s tepenjem.

V tem se tudi priporoča to, da se konjem zavežejo oči in se potem še le uporni konji malo z bičem naženejo, kar tudi ima skorej vsikdar zaželjen uspeh. Konj namreč ne vidi, se začne bati in rad vleče. O zadnjem pomočku smo se sami večkrat prepričali.

Dopis.

Iz Bočkovec pri mali Nedelji 3. sušča. — V občje je imela velika beseda v spomin rajnega A. Krempl-n a